

Spanningsveld tussen de EU Accountingrichtlijn, nationale GAAP & IFRS

Professor Jan VERHOEYE

Voorzitter Commissie voor Boekhoudkundige Normen

Jaaropening Post-Mater Accountancy Tilburg University

Vrijdag 6 September 2019

Institutionele besluitvorming rond accountingstandards

Organisatie, samenstelling en werking van de
Belgische Commissie voor Boekhoudkundige Normen

Oprichting en opdracht CBN

- De CBN is een autonome instelling met rechtspersoonlijkheid, opgericht in 1975
- Veelzijdige opdracht
  - Regering en parlement op hun verzoek of uit eigen beweging van advies dienen en door middel van adviezen en aanbevelingen bij te dragen tot de ontwikkeling van de leer van het boekhouden en de beginselen te bepalen van een regelmatige boekhouding
  - Betreft zowel het voorbereiding van adviezen naar aanleiding van ontvangen vragen als de voorbereiding van voorstellen tot wijzigingen van bestaande wetgeving inzake boekhoud- en jaarrekeningenrecht
  - Doelgroep adviezen en wetgeving
    - Ondernemingen
    - Verenigingen
    - Stichtingen
  - Boekhoudkundige rulings of de individuele beslissingen inzake boekhoudrecht (IBB's): via het College opgericht in de schoot van de CBN

Samenstelling CBN

- De Commissie telt 17 leden
  - Worden vertegenwoordigd:
    - Fiscale administratie
    - Autoriteit voor Financiële Diensten en Markten (FSMA)
    - Instituut der Bedrijfsrevisoren (IBR)
    - Instituut van de Accountants en de Belastingconsulenten (IAB) en Beroepsinstituut van erkende Boekhouders en Fiscalisten (BIBF), nu samen het Instituut van de Belastingadviseurs en de Accountants (IBA)
    - Representatieve organisaties van de Middenstand
    - Centrale Raad voor het Bedrijfsleven
    - Minister van Economie
    - Minister van Justitie
    - Minister van Financiën
    - Minister van Begroting
    - Minister van Middenstand
    - Nationale Bank van België

Samenstelling College IBB's

- Het College telt 5 leden
  - Worden vertegenwoordigd
    - Minister van Economie
    - Minister van Justitie
    - Minister van Financiën (via het lid van de Dienst Voorafgaandelijke Beslissingen in fiscale zaken)
    - Minister van Begroting
    - Minister van Middenstand
    - De voorzitter van de CBN

Werking Commissie & College IBB's

- Commissie
  - Driewekelijkse plenaire vergaderingen tijdens dewelke verschillende ontwerpadviezen worden voorgelegd aan de leden
    - Behandeling diverse onderwerpen aangaande mogelijke problemen bij de implementatie van nieuwe boekhoudrechtelijke en jaarrekeningrechtelijke regelgeving
    - Behandeling diverse vragen van ondernemingen, verenigingen en stichtingen, cijferberoepen, advocaten
  - Van zodra een ontwerpadvies wordt goedgekeurd, publicatie ter publieke consultatie op website CBN
    - Reacties welkom gedurende zes weken
  - Publicatie alle definitief goedgekeurde adviezen in NL en FR
- College IBB's
  - Vergadering na bijeenroeping voorzitter
    - Behandeling van de toepassing van bestaande CBN-adviezen op een concrete situatie
  - Mogelijkheid tot prefiling
  - Nauwe samenwerking met de fiscale administratie
  - Anonieme publicatie goedgekeurde IBB's in NL en FR

Werkplan CBN

- Een greep uit de onderwerpen in behandeling:
  - Definitie boekhoudplichtige onderneming na recente wetswijziging
  - Definitie omzet in geval van een dubbele boekhouding, een vereenvoudigde boekhouding
  - Toetsing groottecriteria ondernemingen, verenigingen en stichtingen
  - Boekhoudkundige verwerking inbreng in nijverheid
  - Correctie van de jaarrekening
  - Financieel plan
  - Liquiditeitstest
  - Vermogensklem bij omzetting vereniging en stichting naar vennootschap
  - Kapitaalvermindering na incorporatie herwaarderingsmeerwaarden in kapitaal
  - Boekhoudkundige verwerking van schenkingen bij verenigingen en stichtingen
  - Boekhoudkundige verwerking van ruilverrichtingen

Budget CBN

- Bijdrage Belgische ondernemingen, verenigingen en stichtingen die verplicht hun jaarrekening moeten openbaar maken bij de Nationale Bank van België
  - 3,40 EUR per neergelegde jaarrekening

Nationaal kader versus IFRS

en de rol van de

Belgische Commissie voor Boekhoudkundige Normen

Gebruik IFRS in België

- Wat de geconsolideerde jaarrekening betreft
  - Verplichting voor de volgende vennootschappen
    - Vennootschappen waarvan de effecten op balansdatum genoteerd zijn op een gereguleerde markt van een lidstaat
    - Vennootschappen waarvan de effecten worden toegelaten tot de openbare handel in een derde land en die voorafgaand aan de bekendmaking van de Europese Verordening reeds andere internationaal aanvaarde normen hanteerden
    - Andere: kredietinstellingen, beleggingsondernemingen, beheervenootschappen van instellingen voor collectieve belegging, beheervenootschappen van alternatieve instellingen voor collectieve belegging en verzekerings- en herverzekeringsondernemingen
  - Mogelijkheid voor andere vennootschappen
- Wat de enkelvoudige jaarrekening betreft
  - Verplichting voor de volgende vennootschappen
    - Gespecialiseerde vastgoedbeleggingsfondsen, openbare gereguleerde vastgoedvennootschappen, openbare vastgoedbeveks en openbare Belgische beleggingsvennootschappen met vast kapitaal die collectieve belegging in bepaalde beleggingscategorieën als doel heeft (privaks)
  - Geen mogelijkheid voor andere vennootschappen
- Geen gebruik van IFRS for SME's

Nationaal kader versus IFRS

- Bevoegdheid CBN: ontwikkeling adviezen en boekhoudrulings binnen de krijtlijnen van het Europees en Belgisch wetgevend kader
  - Nationale wetgeving en adviezen CBN zijn gebaseerd op de Europese accountingrichtlijn 2013/34/EU
  - IFRS als inspiratiebron? Akkoord, maar rekening houdende met een aantal beperkingen
    - Voorbeelden
      - Kennis IFRS in Belgische context in behoorlijke mate gestuurd door de Big 4
        - Algemeen belang?
      - IFRS heeft de perceptie veel te complex te zijn
        - Belgische ondernemingen geen vragende partij
      - IFRS beoogt meer managementrapportering dan financiële rapportering
        - Andere doelgroep financiële staten
      - Bestaande belangrijke verschillen nationale GAAP en IFRS
        - CBN-advies 2012/17 - Erkenning van opbrengsten en kosten
      - Bepaalde zaken nog onduidelijk in IFRS
        - Rol *Other Comprehensive Income (OCI)*
          - Ook in het licht van ASU (Accounting Standards Update) 2016-01 van de FASB: waardering van financial equity aan fair value met wijzigingen onmiddellijk in resultaat en niet langer opname van de wijzigingen in OCI

Nationaal kader versus IFRS

- Nood aan meer standaardisatie binnen IFRS
  - Zie ook in dit verband de op 29 mei 2019 in de Official Journal of the European Union gepubliceerde *Delegated Regulation on the European Single Electronic Format (ESEF Regulation)*
  - Betreft nieuwe regelgeving inzake rapportering voor in EU genoteerde ondernemingen die moet leiden tot
    - Meer digitalisering van corporate reporting
    - Grotere transparantie in de jaarlijkse rapportering
    - Betere leesbaarheid en toegankelijkheid van de financiële rapportering
    - Onmiddellijke beschikbaarheid van key financial information in alle officiële EU-talen
  - Inwerkingtreding: januari 2020

Nationaal kader versus IFRS

- Voorstellen naar Europa
  - *Ontstoffen* van het continentaal boekhoudrecht
    - Belang van een cash flow statement zoals voorzien in IFRS
  - Behandeling lancunes in huidige Europese accountingrichtlijn
    - Voorbeelden
      - Leasing
      - Share based payments
      - Wijzigingen in waarderingsgrondslagen
      - Personeelsbeloningen
      - Overheidssteun
      - Voorwaardelijke verplichtingen
  - Nu leidt dit tot meer divergentie in plaats van de beoogde convergentie

Mogelijkheid tot convergentie binnen de EU

- Verschillen in gebruik van de opties in de lidstaten historisch bepaald
  - Voorbeelden
    - Substance over form
    - Voorzichtigheidsbeginsel
    - Waardering aan fair value
  - Twee uiteenlopende strekkingen
    - Continentale strekking
    - Angelsaksische strekking
  - Vormt rem op poging om het aantal opties binnen de EU te verminderen

Mogelijkheid tot convergentie binnen de EU

- Bovendien belangrijk impact van de fiscale regelgeving
  - België kent de primauteit van het boekhoudrecht op fiscaal recht
    - Artikel 24 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992
      - *De belastbare winst wordt, onder voorbehoud van de afwijkende bepalingen in dit Wetboek, in de bijzondere wetsbepalingen met betrekking tot de inkomstenbelastingen en in de tot uitvoering ervan genomen besluiten, vastgesteld overeenkomstig de Belgische wetgeving met betrekking tot de boekhoudkundige verplichtingen van ondernemingen*
    - Als gevolg van overgang werkelijke zetelleer naar statutaire zetelleer
      - Een vennootschap waarvan de statutaire zetel in het buitenland maar de werkelijke zetel in België is gelegen dient een boekhouding overeenkomstig het Belgische boekhoudrecht te voeren zodat de Belgische administratie deze vennootschap in België kan belasten op haar wereldwijde winst in de vennootschapsbelasting zoals dat het geval is voor vennootschappen waarvan zowel de statutaire zetel als de zetel van werkelijke leiding in België is gelegen
    - Belastbare winst wordt bepaald overeenkomstig de Belgische boekhoudkundige regels

Mogelijkheid tot convergentie binnen de EU

- KMO's maken 97 % uit van Belgisch ondernemingslandschap
  - Belang proportionaliteit van de boekhoudverplichtingen
  - Keuze voor IFRS overlaten aan ondernemingen in plaats van aan nationale overheden?
    - Consultatie leert dat Belgische ondernemingen geen vragende partij zijn
- Vraag/evolutie naar een 'Common Corporate Tax base'?
  - Gebaseerd op IFRS?

Mogelijkheid tot convergentie binnen de EU

- België kent een minimumindeling algemeen rekeningenstelsel
  - Rekeningen opgedeeld in klassen
    - Klasse 1: eigen vermogen, voorzieningen voor risico's en kosten en schulden op meer dan één jaar
    - Klasse 2: oprichtingskosten, vaste activa en vorderingen op meer dan één jaar
    - Klasse 3: voorraden en bestellingen in uitvoering
    - Klasse 4: vorderingen en schulden op ten hoogste één jaar
    - Klasse 5: geldbeleggingen en liquide middelen
    - Klasse 6: kosten
    - Klasse 7: opbrengsten
    - Klasse 0: niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen

Rol nationale standaardsetter in België

- Adviezen, aanbevelingen, technische nota's en rulings gebaseerd op nationale wetgeving en GAAP
- Internationale samenwerking van belang
  - Regelmatige uitwisseling van informatie met andere lidstaten
    - Think outside the box
  - Opvolgen evolutie IFRS via
    - Deelname vergaderingen Accounting Regulatory Committee (ARC)
    - Deelname IFASS-meetings

Commissie voor Boekhoudkundige Normen

City Atrium

Vooruitgangstraat 50 - 8ste verd.

1210 Brussel

Tel +32 (0)2 221 83 00

Email cnc-cbn@cnc-cbn.be

www.cbn-cnc.be